

Ecologisch werkprotocol

*Kompas
Van Genkstraat 10
Etten-Leur*

Tekst, foto's en samenstelling	E.W.A. Michels
In opdracht van	Gemeente Etten-Leur
Naam opdrachtgever	Dhr. R. Hol
Rapportnummer	130103-19-03
Status rapport	definitief
Datum oplevering rapport	09-09-2019
Aantal pagina's	14
Wijze van citeren	Michels, E.W.A., 2019, Ecologisch werkprotocol, Van Genkstraat 10, Etten-Leur. Rapport 130103-19-03, Ecodat BV ecologisch adviesbureau, Etten-Leur

Inhoud

1. Aanleiding	3
2. Ligging plangebied	4
3. Uitgevoerde onderzoek.....	5
3.1 METHODE INVENTARISATIE	5
3.2 RESULTATEN	6
4. Activiteiten en wettelijk kader	7
4.1 GEPLANDE ACTIVITEITEN	7
4.1.1 DOEL	7
4.1.2 WERKZAAMHEDEN	7
4.1.3 PLANNING	7
4.1.4 EINDBEELD	7
4.2 WETTELIJK KADER	7
4.2.2 WERKZAAMHEDEN	7
4.2.2 AAN DE ORDE ZIJNDE OVERTREDINGEN	8
5. Effectanalyse.....	9
5.1 EFFECT WERKZAAMHEDEN: KWALITEIT	9
5.2 EFFECT WERKZAAMHEDEN: KWANTITEIT	9
5.2 ZORGVULDIG HANDELEN	10
6. Mitigerende maatregelen	11
6.1 VOORKOMEN VAN DODEN VAN DIEREN	11
6.2 PERMANENTE MITIGATIE.....	11
6.3 TIJDELIJKE MITIGATIE	11
7.3 ZORGPLICHT	11

1. Aanleiding

De gemeente Etten-Leur is voornemens om voormalig schoolgebouw, gelegen aan de Van Genkstraat 10 te Etten-Leur, te slopen.

Uit een onderzoek van Ecodat (juli_2019) is gebleken dat in de te slopen panden de volgende door de Wet natuurbescherming beschermde natuurwaarden aanwezig zijn:

- een zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*)

Ecodat BV heeft van de gemeente Etten-Leur opdracht gekregen om, alvorens de sloop van het pand aan te vangen een activiteitenplan op te stellen en de sloop verder te begeleiden.

Het voorliggende rapport is grotendeels gebaseerd op een recent vleermuisonderzoek van Ecodat (Michels, E.W.A., 2019, Gemeente Etten-Leur, Kompas en Vierheemskinderen. Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport 2019_130103-03_01, Ecodat BV ecologisch adviesbureau, Etten-Leur). Daar waar het voorliggende rapport inhoudelijk afwijkt is het voorliggende rapport leidend.

Ook is er in de directe omgeving geïnventariseerd op vleermuizen. Vanaf de openbare wegen is geluisterd of er vleermuizen aanwezig waren en welke soorten het betrof. Zodoende is een beeld verkregen van de relatie tussen het plangebied en de omgeving.

3.2 RESULTATEN

Bij het flora- en faunaonderzoek is een beschermde soort aangetroffen waarvoor een ontheffing aangevraagd wordt. Hieronder wordt per soort de beschermde functie van het plangebied beschreven.

VOORTPLANTINGS-, VASTE RUST- EN VERBLIJFPLAATSEN, POPULATIE-OMVANG EN NETWERK

Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)

Het hoofdgebouw wordt gedurende het voorjaar en zomerperiode in gebruik genomen door gewone dwergvleermuizen. Gezien de tijd van het jaar en het feit dat het om ca. 1 a 3 dieren ging, betreft het een zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis met <10 exemplaren.

In het plangebied zijn slechts enkele dwergvleermuizen actief en vliegt er incidenteel een laatvlieger over. Het heeft er schijn van dat het gebied slechts een minimale populatie vleermuizen kent.

FOERAGEERGEBIEDEN, MIGRATIE- EN VLEGROUTES

Het plangebied bestaat uit een gebouw.

In het gebied zijn foeragerend aangetroffen:

- Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)
- Ruige dwergvleermuis (Pipistrellus nathuseii)
- Laatvlieger (Eptesicus serotinus)
- Rosse vleermuis (Nyctalus noctula)

Er zijn geen vliegroutes geconstateerd.

OMGEVINGSCHECK

gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus) & ruige dwergvleermuis (Pipistrellus nathuseii)

De grotere omgeving van het plangebied kent zeer geschikte biotopen. Het betreft hier woonwijken met straten, plantsoenen en enkele laanboomelementen. Ook in de directe omgeving zien we migrerende en foeragerende dwergvleermuizen. Daar waar de plantsoenen groter van schaal zijn zien we ook een verhoogde activiteit van dwergvleermuizen.

De huizen in de directe omgeving kunnen in ruime mate fungeren als vervangende verblijfplaatsen.

Laatvlieger (Eptesicus serotinus) & rosse vleermuis (Nyctalus noctula)

Zowel het plangebied als de directe omgeving kent slechts overvliegende laatvliegers en rosse vleermuizen. Zulks is gelegen in het feit dat de laatvlieger en de rosse vleermuis (normaliter) grotere open ruimtes gebruikt om te foerageren. Hij zal hierbij gebruik maken van lijnvormige elementen en gedurende zijn vlucht foerageren.

4. Activiteiten en wettelijk kader

4.1 GEPLANDE ACTIVITEITEN

4.1.1 DOEL

Met de werkzaamheden wordt de bebouwing gesloopt en het terrein bouwrijpgemaakt om ter plaatse nieuwbouw te realiseren.

4.1.2 WERKZAAMHEDEN

- Slopen van de panden.
- Bouwrijp maken van het plangebied.

4.1.3 PLANNING

De planning is om direct over te gaan tot de sloop. Hiervoor zal gedurende enkele nachten voor de sloop, waarin het zomerverblijf geconstateerd is, het pand ongeschikt gemaakt worden om dienst te doen als verblijfplaats. Hierbij zal een exclusion programma (waarin het aanbrengen van exclusion flaps wordt uiteengezet) opgesteld worden. Op 14 februari jl. is reeds preventief gemitigeerd voor de mogelijke aanwezigheid van 1 zomer- cq. Paarverblijfplaats. Zie hiertoe *Mitigatienotitie Kompas* van Ecodat BV.

4.1.4 EINDBEELD

Na afronding van de werkzaamheden zal er in het plangebied nieuwbouw gesitueerd worden.

4.2 WETTELIJK KADER

4.2.2 WERKZAAMHEDEN

Vleermuizen zijn beschermd onder de Europese habitatrichtlijn en vallen daarmee onder de verbodsbepalingen van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. In gevolge dit artikel is het verboden om:

- vleermuizen opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen te beschadigen of te vernielen.

Onder opzet wordt ook voorwaardelijke opzet begrepen. Dit betekent dat, als men redelijkerwijs kan vermoeden dat er een kans bestaat dat er dieren worden gedood of verstoord, dit ook verboden is.

4.2.2 AAN DE ORDE ZIJNDE OVERTREDINGEN

Door het nemen van de juiste mitigerende maatregelen kan het doden en storen van vogels en het doden van vleermuizen worden voorkomen (zie hoofdstuk 7). Wel worden verblijfplaatsen aangetast.

Na het nemen van de in zie hoofdstuk 7 genoemde maatregelen is er nog sprake van het overtreden van de volgende verbodsbepalingen:

- artikel 11;
- artikel 3.5 lid 2 en 4.

Voor deze verbodsbepalingen wordt ontheffing aangevraagd.

5. Effectanalyse

De in hoofdstuk 7 voorgeschreven maatregelen zien er op toe dat na geplande ingrepen het plangebied geschikter is voor de betrokken soorten dan vóór de ingrepen. Door preventieve mitigatie in de directe omgeving waar de overtreding plaatsvindt, werd de gewenning aan de nieuwe situatie gewaarborgd. De effecten zijn dan ook slechts tijdelijk van aard en betreffen het wennen van de betrokken soorten aan de nieuwe situatie en dragen cumulatief niet bij aan het minder geschikt worden van de leefomgeving van betrokken soorten.

5.1 EFFECT WERKZAAMHEDEN: KWALITEIT

Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)

De sloop heeft als gevolg dat er een zomerverblijf verdwijnt. Dit vormt een tijdelijke situatie, omdat door het plaatsen van permanente vleermuiskasten weer ruimte wordt gecreëerd voor verblijfplaatsen. Alvorens de werkzaamheden aangevangen werden er alternatieve onderkomens van houtbeton, binnen een straal van 100 meter, aangeboden. Hiertoe zijn er 4 verblijven, conform de richtlijnen van het kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017) geplaatst op 14 februari 2019. Er is gekozen voor permanente vleermuiskasten die (zo veel mogelijk) aan de kopgevels van woningen opgehangen werden.

Enkele nachten voor aanvang van de werkzaamheden zal het pand waarin het zomerverblijf geconstateerd is ongeschikt gemaakt worden om dienst te doen als verblijfplaats. Hierbij zal een exclusion programma (waarin het aanbrengen van exclusion flaps wordt uiteengezet) opgesteld worden. Enkele nachten voor de sloop zal het gebouw gecontroleerd worden op de aanwezigheid dan wel afwezigheid van vleermuizen. Indien er geen vleermuizen aanwezig zijn, zullen de exclusion flaps gesloten worden. Indien er wel vleermuizen aanwezig zijn, kan de sloop geen doorgang vinden en zal de dienstdoende ecooloog adviseren wat de te nemen stappen zijn.

5.2 EFFECT WERKZAAMHEDEN: KWANTITEIT

De werkzaamheden zullen zorgen voor een verandering in de leefomgeving van de gewone dwergvleermuis. Een verblijf zal komen ter vervallen op de huidige locatie. Om dit zomerverblijf te compenseren zijn reeds 4 nieuwe verblijven opgehangen. Omdat er verder geen andere ingrepen gepland staan zal de impact op de staat van instandhouding van de populatie van de *gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)* minimaal zijn.

Gunstige staat van instandhouding

Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuis in Nederland (Limpens *et al.*, 1997). De soort wordt ook in grote aantallen aangetroffen in Noord-Brabant. Op basis van de combinatie van het aanbod van geschikte verblijfplaatsen (dorpskern) en uitgestrekt foerageergebied (tuinen, plantsoenen en straten met laanbeplanting) kan verwacht worden dat de gewone dwergvleermuis algemeen voorkomt rondom het plangebied. Voor deze soort kan worden gesteld dat de staat van instandhouding in Nederland goed is.

Afbreuk gunstige staat van instandhouding

Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)

De geplande activiteiten binnen het plangebied met een zomerverblijfplaats voor één gewone dwergvleermuis heeft een verwaarloosbare invloed op de gunstige staat van instandhouding van de

soort. Middels het plaatsen van 4 vleermuiskasten zal er een alternatief geboden worden voor de verloren gegane verblijfplaats en is het verlies geheel gemitigeerd.

Ook op lokaal niveau zijn er afdoende uitwijkmogelijkheden. Het effect op de lokale populatie is sterk beperkt. Hetzelfde geldt nog sterker voor de soort op regionaal of landelijk niveau.

5.2 ZORGVULDIG HANDELEN

- Er is op 14 februari 2019 één zomerverblijf reeds (preventief) gemitigeerd
- Ter hoogte van het aanwezige zomerverblijf zal het pand, middels exclusion flaps, ontoegankelijk gemaakt worden.
- Twee nachten voor aanvang van de sloop zal er onderzocht worden of er nog vleermuizen aanwezig zijn in het pand (invliegactiviteiten).
- Indien er geen vleermuizen aangetroffen worden, zullen de exclusion flaps gesloten worden. Hierdoor kunnen er geen vleermuizen meer het pand ingaan.
- Indien er wel vleermuizen aangetroffen worden, kan de sloop geen doorgang vinden en zal er opnieuw onderzocht moeten worden wat de vervolgstappen zullen zijn.

6. Mitigerende maatregelen

6.1 VOORKOMEN VAN DODEN VAN DIEREN

Verjagen van dieren

Voordat de sloop gecontinueerd wordt dienen de boeiboorden aan de gevels gedurende minimaal drie nachten voorzien te worden van exclusion flaps. Dit met als doel om de eventueel aanwezige vleermuizen de gelegenheid te geven het pand te verlaten, maar hen niet de gelegenheid te geven de verblijfplaats wederom te betreden. Dit ongeschikt maken moet worden uitgevoerd onder begeleiding van ter zake kundig ecooloog. Twee nachten voor aanvang van de sloop zal er onderzocht worden of er nog vleermuizen aanwezig zijn in het pand (invliegactiviteiten). Indien er geen vleermuizen aangetroffen worden, zullen de exclusion flaps gesloten worden. Hierdoor kunnen er geen vleermuizen meer het pand ingaan. Indien er wel vleermuizen aangetroffen worden, kan de sloop geen doorgang vinden en zal er opnieuw onderzocht moeten worden wat de vervolgstappen zullen zijn.

6.2 PERMANENTE MITIGATIE

Onderzoek leerde dat de directe omgeving afdoende alternatieve verblijfplaatsen kent. Deze verblijfplaatsen zijn al jaren aanwezig. Aan de eis van een gewenningsperiode is dus reeds voldaan.

Voorafgaand aan de werkzaamheden zijn (conform het kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12-2018)) de volgende verblijven opgehangen;

- 4 zomerverblijven

6.3 TIJDELIJKE MITIGATIE

Omdat in de directe nabijheid van het plangebied vele woningen aanwezig zijn met een bouw die uitermate geschikt is voor de vestiging van is er voor vleermuizen een surplus aan alternatieve verblijfplaatsen aanwezig en derhalve is tijdelijke mitigatie niet noodzakelijk. Omdat deze alternatieven al jaren aanwezig zijn, zullen de vleermuizen reeds meer dan gewend zijn aan deze alternatieven en de verwachting is dan ook dat zij deze direct na het vervallen van de huidige zomerverblijfplaats zullen betrekken. Hiernaast zijn op 14 februari 2019 reeds 4 zomerverblijven in de directe omgeving opgehangen.

7.3 ZORGPLICHT

Realisatie van de nieuwe verblijfplaatsen en het verjagen van de vleermuizen moet aantoonbaar worden uitgevoerd onder begeleiding van een ter zake deskundig ecooloog.